

STEM OP DE OKAPI

Edward van de Vendel en Martijn van der Linden (ill.)

Querido

(door Lotte Oers)

OVER DE MAKERS

Edward van de Vendel was leraar in het basisonderwijs en ook enkele jaren directeur van een school. In 1996 publiceerde hij zijn eerste kinderboek en sinds 2001 is hij fulltime schrijver. Zijn oeuvre is bijzonder veelzijdig. Van de Vendel schrijft gedichten voor kinderen en jongeren, stripgedichten, informatieve boeken, prentenboeken, boeken voor eerste lezers, kinderboeken en jeugdromans, en hij stelde een aantal poëziebundels samen. Zijn doelpubliek omvatten net zo goed veellezers als aarzelende lezers. Zowel in zijn poëzie als zijn jeugdromans haalt Edward van de Vendel geregeld thema's aan als jezelf zoeken, groei-pijnen, je bewust worden van je omgeving. Hij schrijft in een zuivere, heldere en eigentijdse taal, met veel treffende en moderne beelden en verrassende vergelijkingen. De boeken van Edward van de Vendel zijn vaak bekroond en vertaald. Hij vertaalt en bewerkt ook buitenlandse titels. Hij schreef al verschillende boeken waarin dieren een belangrijke rol spelen. De okapi is al jaren zijn lievelingsdier.

Martijn van der Linden volgde de richting illustratie aan de kunstacademie in Rotterdam, waar hij in 2001 afstudeerde. Hij werkt samen met veel auteurs en voor verschillende uitgeverijen, maar ook voor bedrijven als de Efteling, de Anne Frank Stichting en het Rijksmuseum. Martijn maakt realistische en historische omslagen, maar tekent ook heel graag dieren en dingen uit zijn fantasie. Zijn boeken verschijnen in meer dan 12 landen en wonnen verschillende – ook internationale – prijzen. Hij illustreert vaak boeken die over dieren gaan. Voor het boek "Winterdieren" bijvoorbeeld, ontving hij een Gouden Griffel.

1. VERHAAL

(Non)-fictie

In de bibliotheek zijn de boeken verdeeld over verschillende rekken. Er zijn boeken met verhalen, meestal verzonnen verhalen, die noemen we fictieboeken. En er zijn boeken met informatie, over de wereld, dieren, muziek..., dat zijn de non-fictieboeken.

- Waar hoort het boek *Stem op de okapi* thuis volgens de juryleden?
- Welke elementen maken dit boek tot een fictieboek? Welke elementen maken dit boek tot een non-fictieboek?
- Lezen de juryleden wel eens non-fictieboeken? Voor school? Gewoon uit interesse?
- Vinden de juryleden dat dit boek thuishoort in de KJV-selectie? Waarom wel/niet?

Delen

Materiaal

- Pen en papier

Dit boek is opgebouwd uit verschillende delen.

- Overloop de titels van de delen met de juryleden. Schrijf elke titel op een blad papier.
- Elk deel wordt niet alleen door een specifieke inhoud gekenmerkt, maar ook door een andere stijl, zowel in tekst als illustraties. Laat de juryleden voor elk deel volgende vragen beantwoorden:
 - Waarover gaat dit deel?
 - Wat is de stijl van de tekst? (beschrijvend, interview, verteld vanuit ik-persoon...)
 - Wat is de stijl van de illustraties? (realistische schilderijen, stripachtig met snelle lijnen, digitale illustraties,
- Welk deel vonden de juryleden het interessantst of leukst om te lezen?
- Zijn alle delen even belangrijk? Zijn er delen die de juryleden eerder overbodig vonden?

Uiterlijk van de okapi

We leren de okapi kennen van het puntje “van zijn tong tot zijn staartje”, zowel door tekst als door tekeningen.

- Neem met de juryleden nog eens de beschrijving van de okapi in deel één door. Dit is een wel heel gedetailleerde beschrijving van een dier. Vonden ze dit interessant om te lezen? Grappig? Of saai?
- Neem de beschrijving van de okapi op Wikipedia erbij, zie bijlage. Dit is een heel andere stijl. Wat zijn de gelijkenissen en de verschillen met de beschrijving in het boek? Welke beschrijving lezen de juryleden het liefst? Waarom?
- De lichaamsdelen van de okapi worden vaak vergeleken met andere zaken, bv. zijn kont en de strepen daarop met zonnestralen. Welke zijn er zo nog? Vinden de juryleden dit goede vergelijkingen? Kunnen ze zelf nog vergelijkingen bedenken?
- We vinden in het boek ook talloze illustraties van de okapi terug (neem zeker de tijd om deel 8 grondig te bekijken). Welke illustratie vonden ze de beste / duidelijkste weergave van de okapi? En welke het mooist? Waarom? Is de “beste” illustratie steeds ook de “mooiste”?
- Wat als het boek niet geïllustreerd was... Zouden de juryleden aan de beschrijving in deel één genoeg gehad hebben om zich voor te stellen hoe een okapi eruit ziet? Zijn de illustraties noodzakelijk? Of is de beschrijving misschien net overbodig, en hadden ze genoeg aan de illustraties? Vullen tekst en illustraties elkaar aan, of kunnen we één van beide wel schrappen?

2. VERWERKING

Onbekende dieren

Materiaal

- Computer
- Eventueel: projectiemateriaal

Dit boek gaat over een dier dat niet zo bekend is. Er zijn nog talloze minder bekende dieren.

Verzamel enkele boeken / encyclopedieën over dieren. Verspreid ze over de ruimte, zodat de juryleden zelf op onderzoek kunnen. Laat elk jurylid een onbekend dier uitkiezen dat ze in één of meerdere van de boeken tegenkwamen. Welke informatie konden ze over dit dier vinden? Laat nu elk jurylid kort zijn of haar dier aan de anderen voorstellen.

- Zou het mogelijk zijn om over deze dieren ook een boek te schrijven zoals “Stem op de okapi”?
- De auteurs van “Stem op de okapi” willen dat iedereen die het boek leest, de okapi als lievelingsdier krijgt. Zijn ze daarin geslaagd?
- Zou een ander onbekend dier ook je lievelingsdier kunnen worden, als je er maar genoeg over te weten kwam? Of lukt dit enkel met de okapi, omdat het een speciaal dier is?

Nog meer okapi

Materiaal

- papier
- tekengerei (potloden, stiften...)
- schrijfgerei
- eventueel computer en toegang tot internet

De auteurs van dit boek benaderden de okapi op alle mogelijke manieren. Ze beschreven hem, tekenden hem en schreven gedichten over hem. Ze doken de geschiedenis in, bestudeerden zijn levenswijze en schreven over bestaande okapi's.

- Is het boek een volledig verslag van alles wat er over de okapi te vertellen is, of zou je het nog verder kunnen aanvullen?
- Wat zouden de juryleden nog wel willen weten over okapi's?
- Wat ontbreekt er nog, volgens de juryleden?

Daag de juryleden uit om zelf een nieuw stukje te maken voor "Stem op de okapi". Laat hen daarbij kiezen uit volgende opdrachten, of zelf een opdracht bedenken:

- Maak een nieuwe okapi-illustratie voor deel twee: teken de okapi op een originele manier.
- Schrijf een okapi-lied voor deel zes.
- In deel zeven komen we alles te weten over de okapi's van Rotterdam. Maar wat weten we over de okapi's van de zoo van Antwerpen, behalve dat Oni er als 50ste okapi-jong geboren werd? Zoek op de website van de zoo op de zoekterm 'okapi' en vat de informatie die je kan vinden samen. (Of wanneer je tijdens de bijeenkomst niet beschikt over een computer en internet: print als begeleider vooraf enkele artikels af. Interessant is alvast dat er sinds het schrijven van het boek nog een okapi-jong geboren werd, Qira: <http://www.zooantwerpen.be/nl/nieuws/kleine-okapi-met-belangrijke-genen-geboren>)
- Maak een okapi-schilderij of -tekening voor deel acht, en schrijf kort iets over jezelf, de illustrator.
- Bedenk voor deel negen nog extra redenen waarom je de okapi als lievelingsdier zou moeten hebben.
- Schrijf een geheel nieuw deel, waarin je een verhaaltje bedenkt over een okapi.

Mensen en dieren

Helemaal op het einde (p. 157) maken de auteurs de vergelijking tussen okapi's en mensen die lijken op okapi's, die stil, kalm en soms wat bang zijn.

- Kennen de juryleden "okapi-achtige" mensen?
- Vinden ze dat ze zelf ook een beetje op een okapi lijken? Of helemaal niet?
- Met welk dier zouden de juryleden zichzelf vergelijken?

Prijs

"Stem op de okapi" ontving de Woutertje Pieterse Prijs 2016. In het juryrapport wordt het boek geloofd om diverse aspecten. De taal van het rapport is niet eenvoudig, maar probeer toch samen met de juryleden te ontdekken wat de jury bedoelde met volgende zinnen. Je kan de citaten groot uitprinten en vertrekken vanuit de vetgedrukte kernwoorden.

Gedreven door **nieuwsgierigheid** en een ongebreidelde **fantasie** proberen Edward van de Vendel en Martijn van der Linden **de ziel en de aard van de okapi** in dit boek te vangen **in woord en beeld**.

Schrijver en illustrator blijken er **niet** naar te streven de lezer **een compleet feitenrelaas** over de okapi te presenteren. Ze hebben de okapi daarentegen benaderd als **kunstenaars**.

Ze hebben in hun benadering van de okapi die 'gewoon' in dierentuinen rondloopt, de deur naar onbegrensde **creativiteit** en **fantasie** wagenwijd opgezet. Hun okapi is **poëzie**.

Een verhaal dat met heldere **eenvoud** een **poëtisch** idee uitwerkt.

- Gaan de juryleden hiermee akkoord?
- Vinden ze het terecht dat dit boek een prijs gekregen heeft?
- Overloop nog eens de vetgedrukte woorden. Vinden de juryleden dit goede woorden om het boek te omschrijven? Zijn er woorden die ook / beter passen?

VERDER LEZEN

- Een aap op de wc / Joukje Akveld en Martijn van der Linden (ill.) (Hoogland & Van Klaveren, 2015)
- Winterdieren / Bibi Dumon Tak en Martijn van der Linden (ill.) (Querido, 2011)
- Springende pinguïns en lachende hyena's / Jesse Goossens en Marije Tolman (ill.) (Lemniscaat, 2015)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken lezen we' en dan op de groep en het boek in kwestie.